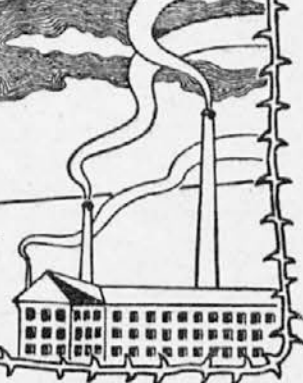

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak
petek.

Uredništvo in
upravnishvo v
Kopitarjevih ulicah
št. 2.

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 3.—
poluletna . . . „ 1.50
četrtletna . . . „ 0.75
Posam. št. „ 0.10

Štev. 8. V LJUBLJANI, dne 25. januarija 1907. Leto II.

„Faust“.

Bistrica. Mislili smo še nekaj časa molčati in čakati! A čez noč nam je vsa, popolnoma vsa potrpežljivost minila. Dogodki zadnje nedelje nam ne dovolijo več molčati. Stari Ezop pripoveduje sledečo pravljico: Oslu je prišla misel, da se preobleče v levovo kožo. Vse se ga zboji, on pa vendar misli, da je vsemo-gočni kralj med živali. On kar vse zapodi. A od nepričakovane strani se vzdigne grozni vihar ter oslu odnese levovo kožo. Zdaj pa vse živali brez razlike padejo po njem, palce, cepci gorjače plešejo prijetno po njegovem hrbtu. — Nek gotovi g. Tillman Faust, menda nekje iz Ruskega doma, se vede v zadnjem času natančno kot Ezopov osel! Priložnost za to svojo vlogo ima dvojno: 1. je ravnatelj tovarne; 2. je župan. Eno leto je preteklo, odkar je skočil v levovo kožo ter divja, da se mu kar vse čudi. Vzrok njegove razburjenosti je menda slovenska krščanska delavska organizacija. A malo ljudi je na tem pregrešnem svetu, ki bi si mogli natančno tolmačiti duševni položaj tega čudnega, strastnega, neryoznega, razburjenega možakarja. Zakaj se pa on pravzaprav tako nezasko boji delavske organizacije? Saj ga je

obvestil neki celovški gospod, da delavsko društvo stremi po tem, da vzgoji izobraženo in vestno, pošteno delavstvo! A on nič in nič in nič! Ko je slišal o nekem društvu v Podsinjivasi, se je kar ustrašil: »Zakaj pa ne napravite strokovno društvo?« je rekel. Zdaj, ko snujemo strokovno društvo, je pa kar iz sebe. »In ravno v Podsinjivasi, kjer so moji najboljši delavci!« tako se je ustrašil. Še enkrat javno vprašamo zakaj se gospod Faust, oziroma tovarna, boji delavske organizacije? Morda so pa nekateri tajni vzroki, ki segajo globoko v bistriške delavske in tovarniške razmere! Saj že vrabci na bistriških in sveških strelah čivkajo o čudnih volitvah, ki se tam vrše, o blagajni za starostno zavarovanje itd. Saj je menda neki že rajnki gospod Moro rekel: »Wenn die Sache von der Altersversorgungskasse aufkommt dann möchte ich 5000 Meilen von Feistritz sein!« Bog pomagaj! Kaj pa je tega možakarja tako žgečkalo, da se je želel tja v deveto deželo in na konec sveta! To je za nas in za celi svet vendar zanimivo. Danes hočemo pojasniti kot odgovor na nedeljo eno krasno lastnost gospoda Fausta, namreč njegovo brezmejno sovražstvo proti slovenščini. Kot prvo dejstvo pribijemo: Gospod Faust je župan popolnoma slovenske občine, zavedne slovenske občine, domovine Einspielerjev. Koliko slovenskih besedij zna on? Za svoje mesto je torej popolnoma nesposoben, ker jezika ne pozna. Boljše bi bilo, ko bi imeli kakega kitajskega kulija, ta bi se gotovo slovenški učil. Večna sramota za Bistrico in Sveče, da so se tako daleč mogli spozabiti in si naložili tako »pest«. Drugič se gospod Faust strašno zaletava v slovenske trobojnice, ki so visele nekje ob otvoritvi železnice. Tako torej! Ali on ne ve, da so se v vlaku mnogi veliko bolj čudili brezdomovinski, vsememški, protiaavstrijski frankfurtarici, ki je vi-

hrala raz tovarne! Mi se ne moremo dosti načuditi kratkovidnosti kranjske industrijske družbe, če je ona to provzročila. Ta družba ima dosti izkušenj na Kranjskem, ve, da se organizacija v današnjem času ne da zadržati, pozna tudi značaj naše in nasprotne organizacije. Da bi ona tako kratkovidno postopala, to je nad vse neverjetno. Zategadel delavca ne sprejeti v delo, ker je baje (jo je res izobesil?) razobesil trobojnico, to je ravno prav za culukafre! Kdo je bil bolj patrijotičen: tovarna s frankfurtarico ali dotični delavec s slovensko trobojnico? Mi pa mislimo, da kranjska industrijska družba sploh o tem ničesar ne ve, ter da so uradniki popolnoma »auf eigene Faust« postopali. Nekega delavca, ki se je vrnil od vojakov, je vprašal gospod Faust kar naravnost: »Sind sie bei einem Verein?« Ker res ni pri našem društvu, ga je sprejel v delo! A gospod Faust ni samo oduren proti slovenščini, on se tudi šali. Neki Podsinčan je menda prosil za »Vorschuss« pred par dnevi. Odgovor je bil: »Le pojdi k Ekarju v Celovec!« Vse to delavce in celo prebivalstvo strašansko razburi. Gosp. Faust je postal gotovo najbolj sovražena oseba na Bistrici in v Svečah. Kako on postopa z delavci, kako jih on odpušča in izplačuje, to bo posebno poglavje! Gospod Faust je mislil, da se »hujskačev« odkriža, ako jih kar odpusti. To je bila gotovo najnesrečnejša njegova misel v celem letu. Mi nismo iskali boja. Še zdaj bi dali roka. A nekaj naj si zapomni: »Hands off!« Proč z rokami od našega društva! Drugače si bo strašansko roke opekeli in Bistrica bo znana od Dunaja do Trsta, ker govorili bomo ravno o pravem trenutku vedno pravo besedo. Gradiva imamo dosti za pol leta. Nam se ne mudi, novi državni zbor bo šele v par mesecih!

Ako bi ju družil križ.

Črtica.

Davno se je godila ta povest. Križ stoji še kraj gozda, velik, a že precej zarjavel in osivel. Zeleni mah bujno poganja naokrog in nežen bršljan se opleta po starikavi smreki, ki žalostno stoji in moli svojo nekdanjo ponosno glavo v višave, kot bi tožila o davno preteklih solnčnih dneh.

Narod si pripoveduje mično povest o tem križu. Zapisal sem jo, ker se mi je zdela prijetna.

I.

Potegnil je piš. Po vrhovih vitkih smrek in jelk je zašumela tiha nočna pesem, kakor bi peli duhovi, težko zdihujoči in iskajoči pomoči v hudih bolečinah. Tedaj je pa zacvililo pred kočjo, prav nalahno in drobno je zacvililo. Stari Štefan se je prebudil iz težkega spanja in poslušnil. Zopet je zacvililo, kakor mlade mače, samo bolj milo in nežno. Stari Štefan je še živel v onih časih, ko so verovali ljudje v čaravnice

in v volkodlaka. Mislil je prvi trenutek, da ga nadleguje zviti ptiček z malo čepico na glavi in zeleno obleko. Naredil je zato velik križ in molil za duše v vicah, a cvilenje le ni ponehalo.

Potegnil je zopet piš. Preko gozda je vršalo in šumelo čudno in neprijetno nočno pesem. Tema je bila tako gosta, da se ni videlo niti oblakov, ki so dirjali čez dolino in gozd liki jata ptičaric nad mirno, skrivnostno stepto, po kateri stopa samotni potnik. Zacvililo je zopet in zajokalo pred kočjo. Štefan je mislil in tuhtal v svoji stari pameti, kaj bi utegnilo to biti.

»Kaj? Morda je otrok? Poglejmo, otrok je božji dar. Bog se me usmili, da bi le ne bil volkodlak! Bog nas varuj in desni angeljček varuh!«

Vstal je stari Štefan, si oblekel hlače, obul oklje, nataknil kučmo na plešasto glavo in ogrnil sukno. Drsal je počasi v kuhinjo k ognjišču, kjer je imel shranjeno leščerbo, ki mu je svetila. Precej časa je iskal in čakal, da se je užgala, potem pa se je napotil proti vratom.

Zunaj je pa cvililo, jokalo in prosilo. Burja je pridrvila čez nebo in se podila čez širni gozd,

gugala smreke in se zaganjala v visoke vrhove košatih bukev. Pripogibale so se veje in stokale kot bolnik, ki leži že dolgo na trdi postelji. Zdihovale so kraj gozda nizke hojice in se tresle v velikem strahu pred hudo teto, ki jim je pretila in jih tepla kot najporednejša mačeha svojo pastorko. Zajokal je tedaj ves gozd in vsa prostrana dolina je vzdihovala in zdelo se je, da obnemore pod težkimi udarci, ki so padali po njenih grudih. Zasvetilo se je daleč na jugu, blisk je švignil preko neba, prav blizu zemlje je švignil v veliki krivi črti, da je zažvižgalo po zraku in kmalu je zagromelo, kot bi se posulo kamenje visoko v gori in se kobalilo v dolino, kjer šumi reka. Ves nebesni obok se je razsvetlil, sivi, težki oblaki so viseli nad zemljo s svojo svinčeno težo. Zdaj pa zdaj je potegnil znova piš in jih gnal dalje. Tedaj je pričelo padati. Najprej so udarjale debele kaplje na drevesne veje, potem se je pa vtilo kot moka skozi sito.

(Dalje prih.)

Med brati in sestrami.

Idrija. Pri občnem zboru pogrebnega društva sv. Jožefa dne 13. t. m. smo imeli zopet priliko opazovati sad Kristanovega »ljudskega izobraževanja«. Ko je namreč povdarjal predsednik gospod Fr. Kos, kaj vse zahteva gospod v slučaju premembe pravil, zarjaveli so kaksi trije mlečezobni Kristanovi petolizniki: »Pa razdelimo kaso, denar je naš!« To je tista tolikokrat povdarjana socialnodemokratska »enakost«. Torej, kar smo mi stari Idričani od svojih borih zaslužkov si pritrkali in k lepemu uspehu tega društva pripomogli, to naj si sedaj po nazorih Kristanovih njegovi mlađi backi razdelijo. O ja, popolnoma umljivo! Tukajšnji Kristanovci imajo precej raznih »luknjic«, in da bi jih vsaj nekoliko zamašili, zato tako hrepenenje po premoženju pogrebnega društva. Povemo pa idrijskemu »Voltaireu« Antonu Kristanu, da naj v soboto pri ekskurziji naznani svojim vernim, da bomo delavci, ki pripadamo »stranki ljudskih sleparjev«, že poskrbeli, da bo denar omenjenega društva nedotaknjen ostal. Saj so pa bili isti dan jako slabe volje g. Ante Kristan. Po omenjenem občnem zboru so šli namreč trije člani katoliške delavske družbe v društvene prostore. Slučajno se srečajo na poti z onim, ki v »Napreju« razne »farbce« prodaja, v spremstvu njegove milostljive katera nosi v znak pristne »delavčeve sprogge« klobuk s »fedri«. Nič hudega sluteč gredo naši trije znanci mimo te slavne gospode. Kar se usuje iz Kristana: »Ali jih vidiš katoličane kako poslušajo, kaj govorimo.« Naši ne zmeneč se za take izbruhe, so šli svojo pot. Torej dragi Idričani, ki ne prisestate na liberalno-socialnodemokratsko zastavo Kristanovo, kadar bo izvolil ta češki privandranec pohajkovati s svojo »pane« po mestu, ne smete se prikazati na cesti, da ne boste izzivani. Živela taka omika!

Miren pri Gorici. Liberalni krvosesi. Demokratični lažnjivci. Zadnjič smo poročali, kako je liberalni opekarnar Pavletič dva delavca z dela spodil. Kasneje se je pa isto zgodilo dvema delavcema v strojarški tovarni A. Jakila. Tudi temu nadutežu ni bilo všeč, da niso hoteli njegovi delavci za Gabrščka tuliti. In žrtev njegove liberalno gnilje jeze sta bila delavca Cjan in Tomšič. Liberalci vidijo, da se redčijo njih vrste in da jih ljudstvo zapušča, zato so postali kar divji. Št tem si pa ljudstva ne bodo pridobili. »Strojarška organizacija« se je za zgorajšnja dva delavca hotela potegniti, ali strojarji so izprevideli, da je sedanji zimski čas za štrajk neprimeren. Pač pa se je sklenilo podpore potrebnega Cjana podpirati, kar se tudi izdatno godi. Drugi delavce, Tomšič, je pa dobil delo. — Zadnji »Rdeči Prapor« pa prinaša grozno nesramno lažnjiv dopis iz Mirna. Pravi, da je bilo pet žrtev krščanskosocialne solidarnosti, ter da trije družinski očetje se pritožujejo sedaj njih sodrugom o izdajstvu katoliške organizacije. Kdo so te petere žrtve? kateri trije družinski očetje? Resnica je, da sta bila le dva delavca odpuščena, izmed katerih je le eden brez dela a je od tovarišev izdatno podpiran. Nadalje pravi »Rdeči Prapor«, da »Cjan je bil od začetka ud krščanskega društva in je šel prosit da naj mu dajo vsaj toliko podpore, da more odpotovati. Katoliški bratje pa so se norčevali iz njega, češ: pa naj bi si bil kaj prihranil.« Lažnjivost teh besedi nam pojasni popravek, katerega je Cjan »Rdečemu Praporu« poslal in ki se glasi: »Popravek. Slavno uredništvo »Rdečega Prapora« v Ljubljani. V smislu § 19. tiskovnega zakona, zahtevam, da na dopis iz »Mirna pri Gorici« v zadnji številki »Rdečega Prapora« priobčite v prihodnji številki sledeči popravek: Ni res, da Cjan je bil od začetka ud krščanskega društva in je šel prosit, naj mu dajo vsaj toliko podpore, da more odpotovati. Ampak res je, da sem bil le en mesec in pol v »Strojarški organizaciji«, in nisem šel nobenega prosit, naj mi da kaj podpore. Ni res, da »Katoliški bratje so se pa norčevali iz mene, češ: naj bi si bil kaj prihranil.« Ampak res je, da so me isti in me še izdatno podpirajo. Norčeval iz mene in mi dejal, da naj bi si bil kaj prihranil, pa se je neki socialni demokrat. V Mirnu, 21. jan. 1907. Jožef Cjan.« — Ta popravek nam v jasni luči kaže, kako znajo demokratje lagati. V svoji veliki domišljavosti kriče, da le oni so poklicani, da rešijo svet. Ko jim ljudstvo tega ne verjame, si pa z lažjo pomagajo. Nadalje pravi »Rdeči Prapor«, da pri zadnji stavki so bili krščanskosocialni voditelji samo stavkokazi. Ta njegova trditev je popolnoma lažnjiva, kajti

stavkali so vsi krščanski socialci in le eden je v času štrajka delal, ki pa zaraditega ni bil stavkokaz, ker dotičnik je delal v neki prav mali delavnici sam in njegov gospodar ni imel nobenega delavca razven njega. Povišal pa mu je plačo, kolikor so stavkujoči dosegli. Dotični delavec je pa stavkujoče izdatno podpiral. Ali je bil torej ta stavkokaz? Kaj bi delavcem koristilo, če bi se dotični stavki pridružil? In zakaj naj bi dotičnik stavkal? Saj je vendar njegov delodajalec ugodil zahtevam: »Rdeči Prapor« pravi nadalje, »da nimajo takozvane krščanskosocialne organizacije ne moči ne volje, da bi storile res kaj za izboljšanje delavskega položaja.« Svetujem »Praporu«, da naj si še enkrat ogleda zadnjo stavko v Nabrežini in videl bo, da zgorajšnje besede demokratom veljajo. O tej stavki in njenem voditelju Kopaču vemo še mnogo lepega. G. Kopač! Kdo je komandiral demokrate, da so v času štrajka v »Kavi Romani« stavkokazili? Več o priliki in sicer glede na nabrežinsko stavko velezanimiv stvari. Ne mislite, da je slučaj stavka v Nabrežini že poraščen s travo.

Koroška krščansko-socialna delavska organizacija.

Rdeči in črni Janez. Aha! Ti si tudi en tak »Schwarzer«! en od ta neumnih, se odreže rdeči Janez svojemu prijatelju, zato ker mu je pametni Janez jasno dokazal, da je pogubonosno plačevati v socialnodemokratske žepi! — Od tistega dne naprej je bil »Schwarzer« sem »Schwarzer« tja! A kranjski Janez je imel trdo glavo! Kar je enkrat rekel, je bilo kot pribito! Posebno ko je enkrat malo nemški mlatiti znal je začel radoveden postajati, tako da je sodelavcem večkrat sitno bilo. Vidite, tako vprašuje črni Janez, jaz sem le bolj mračnjak in neumen, zato pa povejte mi: kaj se pak tako ljubo pogledavate z židi? Pravite, da bo enkrat raj na tem svetu, bomo lepo delili in vsi »glijh«! Kako pa pride, da so dr. Adler, dr. Ellenbogen, dr. Verkauf, ki so vsi judje, prvi med vami? Jud je le jud! Po moji seveda temni in neumni pameti bi pač mislil, da morate najprej čez jude udariti! To so ti farji povedali, je bil odgovor. Saj je tudi jud lahko pošten! — Mi vsacega sprejmemo, ki gre z nami in nam pomaga. — Oho, meni Janez, ta je pa bosa! Pošteni smo mi tudi in pomaga vam pa jud toliko, kot vrag sam! Vi hodite za judom in vi njemu pomagate. Več je socialdemokratov, več je tudi judov v Celovcu. Pred 15 leti ni bilo skoro ne socialdemokrata, ne juda v Celovcu. Zdaj poglej! Skoro v vsaki ulici je en! in kakšen! Hehe! To je »Ware schene«, »Was kafn«, »Ser bilige Ware«! Moj dragi, ako bo tako naprej šlo, bodo šli krojači rakom žvižgat, čevljarji in drugi pa kar za njimi. Veliki krojač Walcher na Novem trgu je prej izdelal na novo šest do sedem oblek, zdaj komaj eno! Krojači in čevljarji bodo »flikali«, to bodo Preis, Wiener Bazar in drugi milostno prepustili še obrtnikom, judje bodo pa vse na novo prodajali! Kdo pa je temu kriv? Ravno vi rdečkarji, ker vi ne marate malih mojstrov! Saj si sami jamo kopljete! Na Duna'u v zbornici so hoteli rokodelcem vsaj nekaj drobtinic dati s tem n. pr., da bi judje ne smeli na mero delati itd. Kdo je bil nasproten? Ravno vaši poslanci! Zakaj? Volili so jih socialni demokrati, a po rodu so Ellenbogen, Adler le židje in govorili so nasproti vsaki taki postavi. Res, bik bi moral človek biti, ako bi po februarju leta 1905, ko se je to na Dunaju zgodilo, še hodil med socialdemokrate! Tako visoka učenost je rdečega Janeza tako presenetila, da je usta odprta pozabil in ni vedel odgovora. Morda jih v enem tednu spet zapre in kaj pametnega pove. Bomo videli!

Krvoses kapitalizem.

Za tobačno delavstvo.

Ljubljana. Zadnja številka »Naše Moči« je je prinesla dopis iz pripravnice, ki je zadel prav v živo. Dotični gospod, ki je bil prizadet, zdaj vedno upije, kadar delavke vzdigujejo težke bale: »Pojte jim pomagat, da se ne prevzdignejo!« in se prav prezirljivo smeje. Peče ga strašansko, da se je »Naša Moč« skopala nanj. Zato pa tudi grmi in treska v njegovi prevzetni glavi, da se res bojimo, ako bi ga znala zadeti kap ali da bi mu ne počilo do delavk ljubezni polno srce. No, pa zanašamo se na njegovo trdo kožo, da bo že še prenesla ta udarec. Ga bomo pa zdaj bolj počasi operirali v »Naši Moči«. Za danes naj bo samo nekaj malega. Nahajajo

se delavke, ki režejo, pri pokladanju in delavke, ki trebijo. Vse te tri so pri enakem delu nekako, tako da bi imele imeti vse enak zaslužek. A temu ni tako. Tiste, ki režejo in iste pri pokladanju veiko manj trpijo, kot one, ki trebijo, a imajo več plače. Zakaj bi se to tako ne uredilo, da bi se tudi tem delavkam zvišala plača. Naš »Dolenjski Joža«, ki bi lahko k temu kaj pripomogel, ko bi se bil ta »Zelen« tako nevoščljiv in bi vsega ne odsvetoval. Marsikak krajar nam je že požrl ta kuščar »Zeleni«. Grize, kjer more. Pa upamo, da bo enkrat prijel za nekaj trdega in se mu bodo zobje zalomili. Pri nas je v navadi, da če kakšna delavka umrje, gredo vse iz tistega spremil svojo tovarišico k zadnjemu počitku. V pondeljek je bil pogreb delavke Marije Zač, ki je dolgo vrsto let delala v tem oddelku. Ali naš ta »Zelen« je odredil, da so šle samo tiste, ki režejo, za pogrebom. Ne vemo, ali misli s tem pokazati svojo moč ali svojo oholost. Pa naj bo že kakor hoče, nam je vse eno. Samo to bi mu svetovali, da naj gre rajši v hribe kozje past, te naj komandira po svoje. Ko dobi tukaj dobra izpričevala, naj pa spet k nam pride, če se bo morda kaj spametoval. Sedaj pa naj bo za en teden, drugi teden bo pa spet kaj. Toraj na svidenje!

Z druge strani se nam pa piše: Prosimo, da sledeče takoj priobčite, ker nam ni mogoče več potrpeti, ampak moramo to na dan prinesiti. Tako, kakor gospod »Werkführer« Zavašnik z nami dela, kakor je včasih, ko je reveže preganjal, saj njemu je že znano, kako je včasih delal. Toda tisto je že minulo. Ljudstvo je postalo bolj izobraženo in ni več tako neumno, kot je bilo včasih. On dela z ljudstvom v svojem oddelku ravno tako, kakor oni s prisiljenci v prisilni delavnici, da ga ljudstvo ne more več prenašati. Če gre delavka gospoda adjunkta kaj prosit, reče: Le h gospodu »Werkführerju« pojte vprašat, če on dovoli. Še celo g. adjunkt ga more ubogati. Sedaj je ravno tako, kakor takrat, ko je bil še g. Zavašnik mojster, ko so mu ljudje za olje dajali, samo da bi proč spravili, tako bi bilo treba tudi sedaj, da bi mu za olje dajali. Zavašnik starih ljudi videti ne more, pravi, ako bi bil on gospodar, bi vse v penziji porinil. Če on ravno misli, da je malo ljudi v njegovem oddelku, se bodo pa drugi potegnili za nje, ker vejo, kako upije nad njimi. Stari ljudje še sedaj vedo, kako je včasih sirov ž njimi. Če se ne bode kaj drugače preuredilo, se bomo oglasili pri višjih, kjer vemo, da bomo uslišani, ker oni držijo z delavci. Gospoda višjega nadzornika prosimo, naj izpregovori resno in odločno besedo z Zavašnikom in naj mu naroči, da naj postopa z delavstvom po tvorniških predpisih in ne po predpisih, veljavnih za orožnike nasproti ubijalcem.

Iz Vevč. Gospod urednik! Pri nas so se zlati časi v naši tovarni. Gospod ravnatelj Pavle je začel prirejati veselice in razne zabave na kožo delavstva, kajti v nedeljo je bilo polno kočij, ki so vozile nemško gospodo v tovarniško restavracijo. Nam je to čisto vseeno, naj dela kar hoče, ali da se gospoda naša v tem, ko ubogi delavec takorekoč gladu umira, veseli in razsipava s krvavimi žulji delavcev pridobljeni dobiček, to pa nam nikakor ne more v glavo. Mi dobro poznamo razmere med nami in našimi delodajalci. Vemo tudi, da brez nas ne naredijo ti gospodje ničesar. Delavec, ki ga imajo za najbolj neumnega, ima v svojem delu toliko moč, da bi se moral ves promet ustaviti, ako bi ta odpovedal svoje moči. Naj bi se toraj naš ljubi Pavle, ki ljubljanskim in pa drugim Nemcem prireja zabave, vrgel tudi nekaj drobtinic s svoje preobložene mize stradajočemu delavstvu. Ali on dela ravno nasprotno. In to nas boli. Ali svaka sila do vremena, pravi Hrvat, tako tudi tu. Pavle bo tako dolgo privijal struno, da bo počila. In potem naj pa pripiše posledice sam sebi in svoji oholosti. Delavci, vi pa skup v naše strokovno društvo, ker le ako bomo združeni, vsi ene misli, smemo upati na boljšo bodočnost.

Tržič. Vnebovpijoče krivice se dogajajo v Mallyjevi tovarni. Je-li to kaka pravica, da mora delavstvo samo kupovati cveke za črevlje. V tvornici so iskali prirezevalca, in ko se je nekdo ponudil za 12 gld., za štirinajst dni. Ko mu je pa odgovoril, da je to premalo, je pa odgovoril gospodar: »Naj pa delavci kupijo krompir, pa bodo lahko shajali.« Mi pa pravimo, dokler bodo Mallyjevi psi žrli meso, toliko časa ga hočemo jesti tudi delavci.

Litija. Delavci se tu spodtikajo nad nerednim delavnim časom v predilnici. Ako se podnevi pokvari parni stroj ali zmanjka pare, da

se mora stroj ustaviti, morajo delavci in delavke zvečer delati toliko dalj časa, da gotovo tovarniško podjetništvo ni na škodi. Tako se je na primer delalo pred štirinajstimi dnevi v nekaterih oddelkih po pol ure, v drugih oddelkih pa zopet za celo uro dalj časa, to je do pol sedmih, oziroma do sedmih zvečer, ker je med dnevom stal parni stroj vsled pomanjkanja para. Preiskovati, kdo je temu kriv, to ni naša stvar, vodstvo tovarne pa naj gleda, da take nerednosti odpravi v tovarni. Vodstvo samo zahteva red od delavcev, da pridejo ob pravem času na delo. Kdor zamudi, je kaznovan, naj vodstvo tudi gleda, da delavce ob pravem času spusti domu, ne pa, da se jih pridržuje čez uro. Ako parni stroj in vsled tega tudi drugi stroji med dnevom obstanejo, so-li delavci temu krivi, da se jih potem zvečer pridržuje čez uro v tovarni?! Čemu? Vodstvo tovarne je poslalo svoj čas na nek dopis v »Domoljubu« popravek, češ, da pri tako velikem obrtu, kot je litijska predilnica, se mora strogo gledati na red, torej če morajo priti delavci točno ob uri na delo, in so za delo pripravljene, je tudi zahteva reda, da se jih tudi točno ob uri spusti domu. Vsaki mesec delati šestkrat do sedme ure in potem še to! Kdaj so potem delavci prosti in koliko časa imajo potem za počitek, posebno bolj oddaljeni? Delavec ni stroj, ki ne potrebuje ne spanja in ne počitka, tudi ni delavec suženj kapitala, da bi moral biti na svojem mestu pri stroju, kolikor časa bi mu ukazali njegovi predstojniki, tudi delavec je človek in sicer ravno tak človek, kot njegov gospodar, njegov delodajalec, tudi delavec nima samo te dolžnosti, da dela, temveč ima še tudi druge dolžnosti, dolžnosti do samega sebe, do svoje družine in še druge. Kako pa naj zadosti vsem tem dolžnostim, ako nima časa za to? Delavcem je dandanes tudi izobrazba potrebna, ravno tako, kot vsakdanji kruh, ali pri čem naj se izobrazujejo? Zasluge dostikrat niti za hrano in obleko ne zadostuje, in če bi si delavec tudi od ust pritrgal par krajcarjev vsaki teden za časnike in knjige, mu primanjkuje časa, da bi kaj bral. Delavci so tisti, ki vstvarjajo srečo in bogastvo drugim, a sami nimajo od tega nobenega dobička, naj bi to delavci že vendar izpregledali in začeli misliti; morda bi jim prišla kakšna pametna misel v glavo, da bi si s časom izboljšali svoj položaj.

Z lastnimi močmi.

Somišljenikom javimo, da je bolan zvesti naš tovariš Čebul z Jesenj. Leži že dolgo časa v ljubljanski bolnišnici, kirurški oddelek. Bil je že operiran. Upamo in želimo, da zopet kmalu popolnoma ozdravi.

Umrja je tobačna delavka Marija Lipovec, članica naše organizacije in zvesta naročnica »Naše moči«. N. v m. p.!

Občni zbor »Slovenske krščansko-socialne zveze« bo na Svečnico ob 10. uri dopoldne v Zvezini dvorani.

Kropa. »Slovensko katoliško društvo« v Kropi priredi dne 3. svečana redni občni zbor. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo blagajničarja. 3. Slučajnosti. — K temu občnemu zboru se uljudno vabijo vsi prijatelji in neprijatelji društva. Začetek takoj po krščanskem nauku.

Medvodani, 20. februarja. V nedeljo, dne 20. t. m., popoldne se je vršil občni zbor »Katoliškega delavskega društva« v Preski. Iz poročila je razvidno, da je imelo društvo okoli 300 članov — nekoli so z plačili zaostali in so torej dvojljivi. — Podpor je dalo nad 800 kron. Priredilo je sedem predavanj in več veselic. V pretečenem letu je dobilo društvo lepe prostore v novem društvenem domu. Po občnem zboru je govoril Gostinčar o »Našem Praporu«, ki se ga je treba z vso slio okleniti. Delavstvo je po organizaciji doseglo volivno pravico, doseglo bo še marsikaj, ako bo edino. Naš prapor je križ, okoli katerega se zbirajmo neustraheno in zaupno, da pridemo do svojega cilja.

Idrija. Dne 20. t. m. je sklicalo katoliško ppolitično društvo javen shod, kateri je bil do bre obiskan. Katehet Oswald nam je prebral nove postavbe glede na volitev v državni zbor. Prišel je pa tudi Tonček Ante Kristan, kateri je po govoru Oswald se oglašil k besedi ter bil tudi katehetu hvaležen, da se je potrudil, da je nam pojasnil postavbo, ali v kljub temu, da je Oswald pristavil, da je to šele začetek volivne pravice, da jo bomo lahko še potem izpopolnovali, vendar je ugovarjal, da so klerikalci to-le postavbo skovali ter da so oni vzrok, da ni za delavce pravzaprav nič boljše

Šema Kristan menda ne ve, da je zanjo najbolj delal dr. Adler. Po večji debati je podnačelnik političnega društva Ivan Koučič vprašal zborovalce, ali bi bilo potrebno, da bi povabili na shod enkrat govornika bodisi iz Ljubljane, ali ako se morda dobi doma moža, da bi nam popolnoma razjasnil pravila bratovske skladnice, kajti do sedaj nam vsem še pravila niso popolnoma znana, odborniki bratovske skladnice (sami socialni demokrati) ali nočejo ali tudi ne razumejo pravil, nam nikdar ne pojasnijo omenjenih pravil. Nato se pa raztogoti Tonček, da to ni potrebno, da za to bode pa že socialna demokracija skrbela. No, kadar psu na rep stopiš, ti zacvili, kaj še si misli Tonček, še v tem se bodo organizirali, potem si misli, znajo še naše stranke odborniki izpodriniti z odbora bratovske skladnice. No, tu smo videli Tončka koliko mu je, da bi se rudar v podrobnem organiziral, ako bi bila kaj vredna socialnodemokratska stranka, že zdavnaj bi bila napravila takšen shod ter nam pojasnila, kar je delavstva prva stvar. Večina pa je bila na shodu da se priredi en takšen shod, odborniki političnega društva pa naj skrbijo, da čim preje skličejo en takšen shod.

Veselica društva trgovskih in poljedelskih uslužbencev v Ljubljani. Na Svečnico dne 2. februarja priredi »Društvo trgovskih in poljedelskih uslužbencev« v dobro znani gostilni »pri Cenkarju« v Gradišču predpustno veselico. — Pričetek popoldne ob 3. uri. Za dobro postrežbo in zmerne cene kakor tudi za zanimivo zabavo bode povsem oskrbljeno. — Odbor.

Tovarna za lep. Dober dan, France, malo časa imamo še predpusta in jaz bi rad šel na katero prijetno veselico. Ako hočeš se res prijetno zabavati, dragi Tone, pojdiva na veselico, katero priredi delavsko društvo tovarne za lep, v korist za onemogle člane namreč, pri gospodu Franc Poljšaku na Martinovi cesti številka 32. Veselica se bo vršila 2. svečana t. l., ob 7. uri zvečer. Imeli bodo raznovrstne lepe dobitke in če ti je sreča mila, dobiš za mali denar lepo vrednost. Posuješ lahko svojega tovariša ali tovarišico z nagačivimi korijandoli. Če želiš poslati svojemu znancu v daljne kraje lepe razglednice, vse ti bode izvrstno postreženo. Dragi Tone, srce ti bode o veselja poskakovalo, ko bode ti godba na uho zadonela, dobiš boš tovarišico in hajdi na ples. Pa še več ljubi prijatelj, na razpolago bode sveže Gösserjevo pivo, raznovrstna vina lahko piješ in tudi pečenko na krožniku si lahko privoščiš, in sicer za mali denar. Vse to pa dosežeš, kar sem ti povedal, če plačaš pri vratih za mizo borih 30 vinarjev in prosto ti bode vse. — Če je res tako, France, potem bom jaz gotovo šel, še druge bom vabil, da nas bo več. — Prosim te, Tine, ker si bolj znan po Ljubljani in njeni okolici, pripelji, kolikor ti je mogoče več delavskih prijateljev na veselico, da bodejo več dobička imeli, naj si tudi oni malo naprej pomagajo. Želim jim srečen uspeh, dobiček pa v dober tek. Posloviti se morava in snideva se zopet 2. februarja ob 7. uri zvečer pri g. Francetu Poljšaku, in sicer v obilni družini. — Bog, dai France!

Plesna veselica »Podpornega društva« je bila imenitno obiskana. Popolnoma natlačena je bila »Uniona« velika dvorana. Eleganten je bil ples, a v kljub temu domača, neprisiljena zabava. Po svoje so se zabavali neplesalci in celo abstinenti so brez alkohola prekročali celo noč. Na veselici je bilo tudi lepo število tvorniških uradnikov, na čelu jim višji nadzornik ravnatelj Möller in namestnik Pesjak. Opazili smo tudi lepo število častnikov. Častno je bilo zastopano žensko in moško uradništvo »Zadružne zveze«, na čelu jim ravnatelj dr. Pegan. Društvene veselice so se spomnili zznatnimi preplačili ljubljanske tvrdke, pred vsem; Česnik in Milavec, Mayr, Miklavc in druge. Celo neka nekdanja tobačna delavka Seliškar, rojena Potokar v Ameriki se je spomnila veselice in poslala višjemu nadzorniku Möllerju lep trak. Tudi denarni uspeh je bil dovoljen.

Idrija. Pri nas se delavci kaj pridno organizirajo in izobrazujejo, ako jim količkaj čas dopušča, kakor pred delom ali po delu, toda pogledimo od blizu organizacijo naših sodrugov: 1. V cerkev hodijo samo »lisci«, izobražencev ne vidiš v »templu«, razun parkrat v letu, ob zvonjenju Ave Marije zasramovanje; 2. far, far, samo za denar, nesramnosti, sleparstvo, oderuštvo farjev; 3. izpoved brezpotrebna, ali je ali ne, je vse eno; 4. zakon cerkveni v škodo ljudstva, v civilnem bolj složno, več ljubezni; 5. za prihodnje volitve po deželi bodo »fajmoštri« komandirali, pri nas smo »dobri«.

— Taka je torej organizacija in izobrazba naših sodrugov, tako da mora imeti trdo kožo in uglajena ušesa, da prenese take neumnosti, take brezverske ter bogokletne izraze. Kar jim vtepe v glavo njih general, to trdijo na vse kriplje. To je sad njegove »organizacije«, da ni tem ljudem nič več sveto, da ne bi oprali s svojim umazanim jezikom. Sicer se že ma'e njegovo zaupanje pri mnogih delavcih, v tem so pa silno zatelebani. Kaj ne gospod urednik da je to imenitna organizacija, kakor se sami sebe imenujejo, pa so na vse drugem polju kakor organizaciji in izobrazbi. — Draginja vedno narašča pri živilih, uradnikom se da draginska doklada, nam delavcem pa več orodja v jami in zaslužek za nevarno in naporno delo 1 K 29 v in osemurno delo.

V o b r a m b o. V zadnjem času se je raznesla neresnična govorica med idrijskimi delavci, da sem šel jaz v Ledine agitirati za mleko, da naj se podraži od 16 v na 20 v liter. Ko sem to prvič slišal, sem si mislil, da je to le špas. Potem je tudi »Naprej«, ali bolj prav rečeno lažnjivi kljukec ponatisnil te laži, kot golo resnico. Pred nedavnim časom je pisal ta lažnjivi kljukec, da dá en milijon dolarjev, če se mu dokaže, da zna en delavec kakšno pritožbo, oziroma rekurz spisat. Jaz pa nimam en milijon dolarjev, ampak 200 kron pa dam, če mi kdo dokaže, prvič, da sem jaz cele dneve hodil po Ledinah ter hujskal kmete, drugič, če mi dokaže, da sem bil pri kakšnem kmetu. Bil sem v resnici na Svetih treh kraljev dan na svojem rojstnem domu, pa o mleku niti govora ni bilo. Torej če se ne opraviči, imenujem vse one javne lažnjike, če se pa opravičijo, pa dobijo imenovano nagrado. — Kavčič Jakob, delavec.

Idrija. Med drugimi izobraževalnimi in podpornimi društvi imamo pri nas tudi proustvoljno gasilno društvo, katerega delavni člani so večinoma sami delavci, ki so v slučaju boleznit tudi od njega podpirani, torej izvršuje tudi ono delo socialne naloge, zato naj bode tudi njemu včasih tukaj nekoliko prostora odločnega. Za sedaj samo kratko poročilo o njegovem zadnjem nastopu. V petek, dne 18. t. m. okrog 1. ure popoldne so se vnele saje v dimniku pri g. A. Ipavecu, mesarju; vsled silno narasle vročine blijuval je dimnik mnogo žarečih saj. Ker je streha lesena, je bila največja nevarnost, da se tudi ista užge in po njej tudi tesno zraven stoječi hlev ter bližnja erarična hiša in poslopja Paaa. Toda na glas zvana bili so takoj nekateri gasilci na mestu, ki so s pomočjo še nekaj drugih oseb ogenj omejili, da se niti streha ni vnela. Medtem pa so drugi gasilci prihiteli z dvema brizgalnicama in s cevnim vozom, delavci strojnega oddelka pa tudi z eno erarično brizgalno. Vsled tako odločnega nastopa omenjenih oseb pa se niti vse to orodje ni rabilo, le z malo brizgalno so se strehe dobro oškropile. Vse to pa se je izvršilo tako nepričakovano hitro, da moramo tem potom izreči popolno priznanje vrlim gasilcem in vsem onim, ki so jim pomagali, da se je vgenj omejil.

Listnica uredništva. Nekaj dopisov nismo mogli priobčiti, ker nam je zmanjkalo prostora. Dopisniki naj nam oprostite, pride vse na vrsto v prihodnji številki.

Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in vamestljive potovati naj se obrnejo
Simona Himelet
v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.
Vsakvurstna Pojasnila daje se brezplačno.

Ustanovljeno leta 1845.

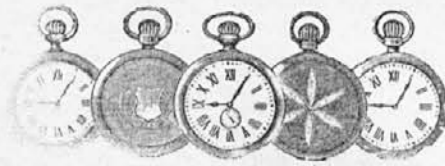
JOS. REICH

Edini zavod
za kemično čiščenje obleke ter za-
storjev, barvarija in likanje usnja

**Poljanski nasip —
Ozke ulice št. 4.**

Sprejemališče

Šelenburgove ulice šte. 3.
Postrežba točna. Solidne cene.

Ustanov-
ljeno leta
1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2. v Ljubljani Podružnica Resljeva cesta št. 2. prej g. Jos. Černe.
Jurčičev trg št. 3, pri železnem mostu

priporoča svojo bogato zalogo
zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih
ur, verižič, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.

Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam iz-
redno veliko svojo zalogo furnitur.

Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun za
nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prašernove ulice 9
priporočata

svojo največjo zalogo zgotov-
ljenih oblek za gospode,
dečke in otroke in

**novosti v
konfekciji za dame.**

Delavci, trgovci pozor!

Slavnemu občinstvu uljudno priporočam svojo preurejeno

krojaško delavnico

v kateri izdelujem **moške obleke**, kakor tudi vsakovrstne **uniforme**, in vsa druga v to stroko spadajoča dela.

Delavcem v oddaljenih krajih drage volje postrežem z vzorci. Sprejemam tudi **že kupljeno blago v delo.**

Izdelujem vse po najnovejšem kroju točno in natančno po meri. Delo sprejemam v vsakem kroju in vsaki množini. Slav. konsumnim društvom in gospodom trgovcem priporočam posebni oddelk za izdelavo **konfekcij, oblek za prodajo, od najpreprostejše do najfinejše izvršitve.** Na zahtevo dam tem še bolj natančna pojasnila.

Svoji k svojim! Delavci, trgovci, podpirajte domačo tvrdko.

Za obilna naročila uljudno prosi

Matija Lazar
krojaški mojster v Kropi.

Cene brez konkurence!

Domača, poštena tvrdka!

Svoji k svojim!

„Naša moč“

izhaja vsak petek.

Cena na leto 3 krone.

Cene inseratom so:

za male 6stopne oglase: 6 vrstic 70 v.,
12 vrstic 130 v., 18 vrstic 180 v., 24
vrstic 220 v. 3stopne oglase računamo:
1 krat 9 v. petit vrsta, 2 krat 7 v. petit
vrsta, 3 krat 5 v. petit vrsta.

Uredništvo in upravnništvo

„Naše moči“

Kopitarjeve ulice šte. 2.

2 12-4

Pozor!

„Slovenska delavska društva!“ Kupujte svoje
potrebščine pri znani priporočljivi domači manufakturni
trgovini:

Češnik & Milavec (pri Češniku)

Špitalske ulice Ljubljana Lingarjeve ulice

v kateri dobite vedno v veliki izbiri **najnovejše blago**
za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

Tovarna
za stole

Franceta Švigeljna

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko
izdeluje 2805 26-2

vsakovrstne stole

od preprostih do najfinejših po
najnižjih cenah brez konkurence.
Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo za-
stoj in franko.

Ne prezrite!

8 52-12

Kdor hoče res postrežen biti z

**dobrim, naravnim belim
in črnim vinom,**

naj se izvoli obrniti na staro znano in odlikovano
trgovino z vinom

Anton Ivanov Pečenko

v Gorici.

Postrežba točna in poštena. Cene zmerne.

Ne prezrite!

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana - - - Starl trg šte. 10

Priporočam svojo
**trgovino
s klobuki
in čevlji**

**Velika zaloga
Solidno blago
Zmerne cene**

Delavci in delavke! Ozirajte se pri nakupovanju na tvrke, ki z inseriranjem podpirajo naše glasilo!

Delavci in delavke! Ozirajte se pri nakupovanju na tvrke, ki podpirajo z inseriranjem naše glasilo!